

Publicēts: Jurista Vārds > 12.09.2006 36 (439) > Informācija

Jaunami starptautiskajās šķīrējtiesās

Konferencē uzstājas pasaulē autoritatīvais šķīrējtiesu procesa teorētiķis un praktiķis Viljams Kreigs

Foto: Boriss Koļešņikovs, "LV"

partneri", "Liepa, Skopiņa / Borenius", "Loze, Grunte & Cers", šķīrējtiesnesis Selvis Selga, kā arī zvērinātu advokātu birojs "Sorainen un Vilgerts".

Pirmie runātāji analizēja dažādus šķīrējtiesu procesa aspektus, pievēršoties tādiem jautājumiem kā dokumentu izmantošana šķīrējtiesas procesā (*William L. Craig*), šķīrējtiesa apvienošanās un iegādes darījumos (*Bernd Ehle*), Šveices starptautiskās šķīrējtiesas noteikumi (*Rainer Füeg* un *Paolo Michele Patocchi*), ICC šķīrējtiesas process (*Jennifer Kirby*), šķīrējtiesās piemērojamās materiālās un procesuālās tiesības (*Herbert Kronke*), starptautisko korporāciju attieksme pret šķīrējtiesām (*Loukas Mistelis*), šķīrējtiesu procesa praktiskie aspekti (*Mark Raeside*) un nacionālās tiesu saistība ar šķīrējtiesām (*Marc Veit*). Viljama Kreiga prezentācija izraisīja diskusiju par pareizāko pieeju procesuālo risinājumu izvēlē starptautiskajās šķīrējtiesās, balansējot starp kontinentālās Eiropas civilprocesu un anglosakšu civilprocesu, un starptautisko tiesību labas ticības principu. Lukasa Mistelis sagatavotais pētījums bija interesants ar to, ka ir pirmais pasaulē, kas vērsas nevis pie pakalpojumu sniedzēja, bet pie klienta, un tajā izdarītie secinājumi liek pārskatīt daudzas šķietami aksiomātiskas tēzes.¹

Otrā konferences tēma bija investoru un valstu šķīrējtiesas process. Runātāji gan izskaidroja investīciju šķīrējtiesu procesu Stokholmas Tirdzniecības kameras institūtā (*Sara Adolfson*) un Starptautiskajā ieguldījumu strīdu risināšanas centrā (*Martina Polasek*), gan diskutēja par tādām materiālo investīciju aizsardzības tiesību normām kā godīgs un taisnīgs režīms (*Ronald E.M. Goodman*) un regulatorā ekspropriācija (*Veijo Heiskanen*). Arī tādi procesa aspekti kā trešc personu piedalīšanās (*Andrew B. Lowenstein*) un valsts imunitāte (*Ivars Mēkons*) bija pievērsuši runātāju uzmanību. Īpašu autora interesi un jautājumus izraisīja priekšlasījumi par materiālo tiesību normām, kuru runātāji vai nu paši bija veikuši atzītus pētījumus² vai arī piedalījušies slavenās lietās kā pušu pārstāvji.³ Ivara Mēkona priekšlasījums par valsts imunitāti arī izraisīja diskusiju par labāko risinājumu valsts imunitātes regulējumam Latvijas tiesībās.⁴

Apskats par tendencēm Centrālajā un Austrumu Eiropā ievadīja konferences otro dienu. Runātāji stāstīja gan par Igaunijas pieredzi investīciju strīdos (*Ilmar-Erik Aavakivi*), šķīrējtiesu spriedumu atzīšanu un izpildi Latvijā (*Jānis Dzanuškāns*), Lietuvas likumu par šķīrējtiesām (*Dalia Fogt*), šķīrējtiesu tendencēm Centrālajā un Austrumu Eiropā (*Ģirts Lejiņš*) un problemātiskajiem jautājumiem Ukrainas šķīrējtiesu procesā (*Anna-Marta Khomyak*). Ar savu praktisko pieredzi investīciju aizsardzības tiesību piemērošanā Latvijā un redzējumu par lietām *SwemBalt* un *Nykomb* dalījās Agris Repšs un Mārtiņš Paparinskis. Lielu interesi dalībniekos izraisīja

priekšlasījums par Ukrainas problēmām, salīdzinot ar kurām Latvijas situācija sāka šķist gandrīz vai pieņemama.

Pēdējā sadaļa bija veltīta šķīrējtiesām Eiropas tiesībās un Ņujorkas konvencijā. Runātāji analizēja Eiropas regulu ietekmi uz šķīrējtiesu līgumu izpildi un pierādījumu vākšanu (*Luc Demeyere*), Ņujorkas konvencijas efektivitāti un problēmām (attiecībā uz prasības nodrošinājumu, anulētu spriedumu izpildi un Ņujorkas konvencijas pārkāpumiem) (*Brian King* un *Noah Rubin*), atteikšanos no tiesībām uz šķīrējtiesu (*Judith Freedberg*), *ordre publice* izņēmumu Ņujorkas konvencijā (*Johannes Koepf* un *Steven Finizio*) un šķīrējtiesas līguma spēkā esamību attiecībā uz kritēriju “rakstīts līgums” (*Domenico Di Pietro*).

Intelektuāli piesātinātā divu dienu konference atstāja ļoti labi iespaidu gan tās praktiskās organizācijas dēļ, gan pateicoties pasākuma referentu un dalībnieku augstajam līmenim. Konference gan iepazīstināja ārvalstu kolēģus ar Latvijas situāciju, gan deva iespēju Latvijas juristiem klātienē aprunāties ar kolēģiem, kuru vārdus parasti var sastapt tikai autoritatīvāko žurnālu, grāmatu vai spriedumu lapās.

**Mārtiņš Paparinskis, M Jur (Oxon),
M Phil (Oxon) students, jurists zv. adv. birojā “Sorainen un Vilgerts”**

¹ www.pwc.com/arbitrationstudy (aplūkots 06.09.2006).

² V Heiskanen, ‘The Contribution of the Iran-United States Claims Tribunal to the Development of the Doctrine of Indirect Expropriation’ (2003) 5 Intl L Forum de Droit International 176.

³ MTD Equity v Chile, ICSID Case No. ARB/01/07, Award of 25 May 2004, (aplūkots 06.09.2006).

⁴ Autora viedokli sk. Ārvalstu vēstniecību imunitāte darba strīdu jautājumos // Jurista Vārds, 15.11.2005, Ārvalstu vēstniecību imunitāte darba strīdu jautājumos: pēcvārds // Jurista Vārds, 20.12.2005. Lai gan 2004.gada ANO Konvencija par valstu un to īpašumu imunitāti no jurisdikcijas ir ne bez problēmām (sk. International and Comparative Law Quarterly (2006) pp. 395-446), tās ratifikācija nodrošinātu paredzamāku tiesisku regulējumu kā starptautiskās paražas tieša piemērošana, attiecībā uz ko Latvijā trūkst prakses.